

El greuge comparatiu econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. Ajuntament de Barcelona

Malgrat ser un col·lectiu important de la població, les persones amb discapacitat encara pateixen greuges en relació amb la població sense discapacitat en diferents àmbits de la seva vida personal i social, diferències salarials, obstacles laborals, barreres arquitectòniques i de comunicació, etc. Tot i ser reals, aquestes diferències són sovint relatives: gràcies a aspectes com l'adaptació i l'accessibilitat dels entorns, la supressió de barreres o l'accés a béns i serveis, les persones amb discapacitat poden desenvolupar el seu projecte de vida personal amb plena autonomia. Ara bé, per poder mantenir els estàndards de vida del seu entorn immediat, les persones amb discapacitat sovint han d'adquirir determinats béns i serveis imprescindibles per al dia a dia, que ocasionen un sobreesforç en termes econòmics.

L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD), organisme autònom de l'Ajuntament de Barcelona, va elaborar el 2006 aquest estudi amb la voluntat de concretar aquest sobre-cost econòmic que ocasiona la discapacitat. L'objectiu és obtenir una fórmula que permeti mesurar el greuge comparatiu econòmic i obtenir l'expressió variable per a cadascun dels grups en què s'ha segmentat la població amb discapacitat. A l'efecte d'aquest estudi, s'entén com a greuge comparatiu econòmic, el sobreesforç econòmic que ocasiona la discapacitat a les persones que es troben en aquesta situació i que volen aconseguir un nivell de vida estàndard.

La població de referència per a l'estudi és la població de la ciutat de Barcelona amb Certificat de discapacitat I amb edats compreses entre els 6 i els 64 anys: és a dir, un total de 48.719 persones, que representen el 3,09% de la població de la ciutat.¹ S'ha cregut convenient limitar l'edat de la població per estudiar perquè les necessitats extres d'atenció i serveis en aquest grup d'edat (de 6 a 64 anys) són degudes a la discapacitat i no a altres factors, com podria ser el cas de la població de 0 a 6 anys o la major de 65 anys.

L'elaboració d'aquest estudi ha estat un repte per diversos motius. En primer lloc, considera els cinc tipus de discapacitat existents (física, intel·lectual, visual, auditiva i malaltia mental), subdividits en diferents perfils segons la discapacitat i el grau d'afectació, per tal de determinar els costos de cada perfil d'una manera exhaustiva i alhora pràctica. En segon lloc, l'escassa informació disponible sobre els costos que suporten les persones amb discapacitat ha resultat ser una dificultat, però alhora converteix l'estudi en un primer pas en la investigació dels costos d'aquest col·lectiu. A més, per calcular el sobreesforç econòmic, s'han considerat els principals costos ja analitzats fins ara en els estudis existents² —com el cost d'adaptació de l'habitatge o d'ajuts tècnics—, i també s'han tingut en compte els costos d'oportunitat dels mateixos individus i de les seves famílies i l'entorn de suport.

Metodologia i procés d'elaboració

L'estudi es basa en l'anàlisi d'estadístiques, publicacions i altres materials disponibles sobre el tema de la discapacitat, així com en l'opinió i els coneixements de diversos experts en aquesta matèria. També s'ha desenvolupat una investigació qualitativa per mitjà d'entrevistes personals a persones amb discapacitat, persones del seu entorn familiar i representants d'associacions per a persones amb discapacitat i professionals experts en el camp de la discapacitat.

La recerca s'ha desenvolupat en quatre etapes (figura 1):

- 1) Determinació dels perfils
- 2) Definició dels costos
- 3) Anàlisi de les prestacions
- 4) Determinació del cost anual per perfil

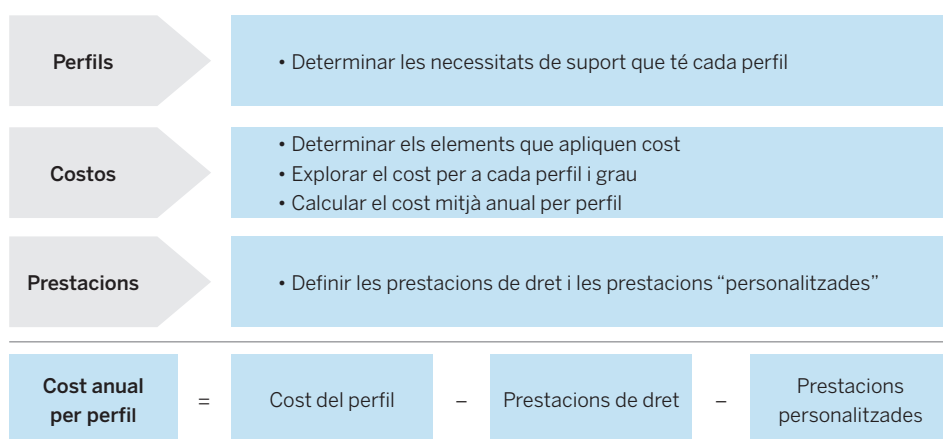
Les persones amb discapacitat a Barcelona

La població amb discapacitat a Barcelona es compon dels grups següents, segons la tipologia de discapacitat: la meitat de les persones tenen discapacitat física (motriu o no); el segon tipus de discapacitat més comú és

1. Segons les dades proporcionades pel Gabinet d'Estudis i Planificació. Departament de Benestar i Família. Generalitat de Catalunya (2004).

2. L'estudi utilitzat com a punt de partida per calcular alguns dels costos ha estat el següent: University of Loughborough. Joseph Rowntree Foundation. *Disabled people's costs of living: More than you would think*. York, 2004.

Figura 1. Procés d'elaboració de l'estudi *El greuge comparatiu econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona* (Barcelona, 2006)

la malaltia mental (23% de les persones amb discapacitat), seguit per la discapacitat intel·lectual (15%). Finalment, trobem les discapacitats sensorials, que representen un 7% en el cas de la discapacitat visual i un 5% en el cas de l'auditiva.

Tanmateix, el grau d'afectació que ocasiona la discapacitat fa que aquests grups siguin heterogenis entre ells. Així, en el grup de les persones amb discapacitat física i discapacitat intel·lectual, trobem més proporció de persones en els grups de menor afectació (gràfic 2); en canvi, més de la meitat de les persones amb discapacitat visual tenen el grau d'afectació més elevat (superior al 75%), mentre que el 76% de les persones amb discapacitat auditiva té el menor grau d'afectació. Finalment, el 90% de les persones amb malaltia mental tenen una afectació menor al 64% (gràfics 1 i 2).

1. Determinació dels perfils

En la primera fase de l'estudi, s'han definit els grups de població que conformen el col·lectiu de persones amb discapacitat objecte de l'estudi, i s'han determinat les necessitats de suport que té cada perfil i que comporten costos mitjans diversos.

Per definir els perfils de persones amb discapacitat a Barcelona, s'han analitzat les classificacions oficials i diverses escales de dependència i de discapacitat existents.³ Tanmateix, aquests criteris de classificació no fan possible la definició dels grups necessaris per determinar els costos per dues raons: d'una banda, algunes classificacions no abasten la totalitat de grups de persones amb discapacitat, i de l'altra, la majoria de classificacions no atribueixen hores d'atenció associades a cadascun dels grups definits, fet que impedeix l'assignació dels costos d'atenció personals.

Per tant, s'ha segmentat la població amb discapacitat en tretze perfils a partir de les variables següents: els cinc tipus de discapacitat (física, intel·lectual, visual, auditiva i malaltia mental); les necessitats de suport de cada grup; les escales de classificació existents; els costos addicionals units a la discapacitat, i l'opinió de professionals i experts.

A continuació es descriuen breument els tretze grups:

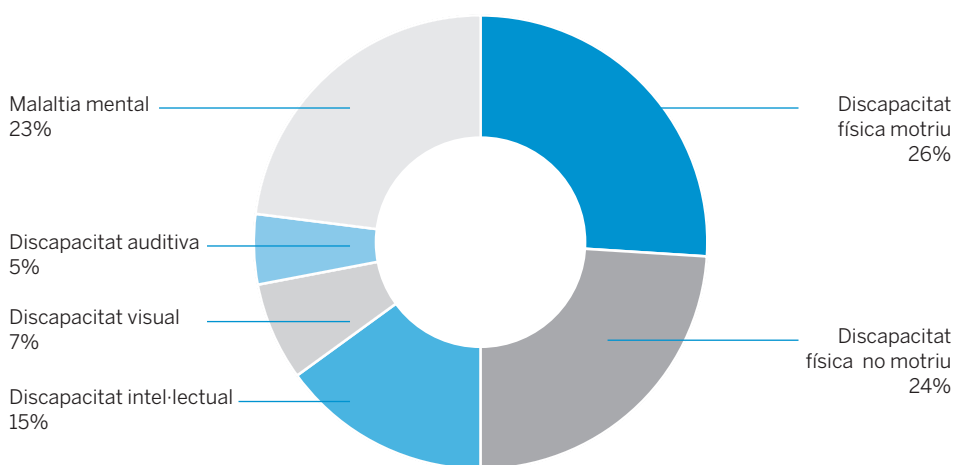
Discapacitat física, grup 1: persones amb dificultats per desplaçar-se però amb les habilitats manipulatives i comunicatives intactes. Són autònomes per a la majoria d'activitats de la vida diària (AVD) i només necessiten ajuda puntualment.

Discapacitat física, grup 2: persones amb dificultats per desplaçar-se i per manipular fins a cert grau. També poden tenir minvades les capacitats comunicatives. Necessiten ajuda per a la majoria de les AVD i per fer transferències.

Discapacitat física, grup 3: persones amb dificultats per desplaçar-se, manipular i també poden tenir problemes greus de comunicació. Requereixen suport personal de manera continuada per les AVD, transferències i per a altres activitats de la vida.

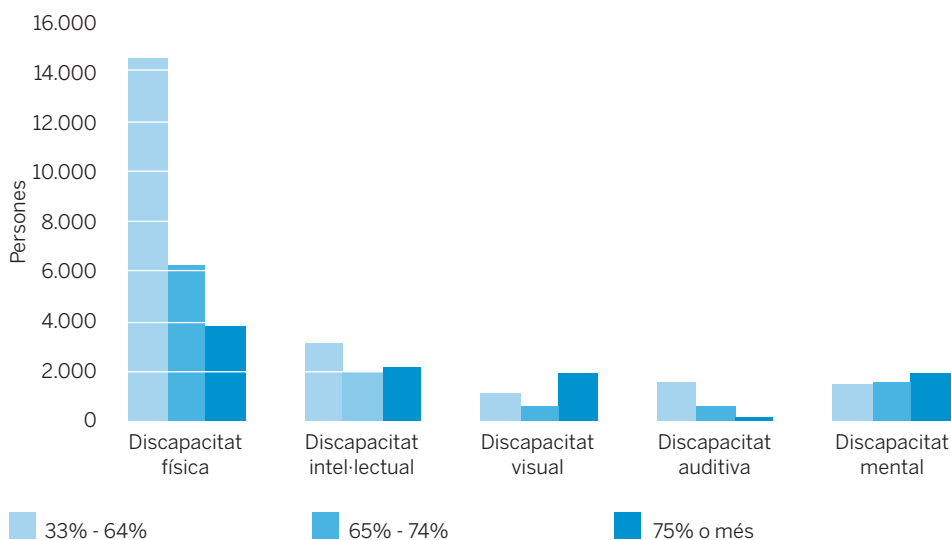
3. Les escales analitzades han estat: Support Intensity Scale (SIS), Classificació alemanya, Perfil d'Autonomia (ATP) Mélenec, Instrument de Valoració en l'Acol·liment Residencial (IVAR), Classificació Internacional del Funcionament, la Discapacitat i la Salut (CIF), Escala d'Incapacitat de Guttmann, Inventari per la planificació de Serveis i Programació Individual (ICAP).

Gràfic 1. Distribució de la població amb discapacitat segons la tipologia de discapacitat. Barcelona, 2004

Font: elaboració pròpia, a partir de la base de dades de 2004 del Gabinet d'Estudis i Planificació. Departament de Benestar i Família. Generalitat de Catalunya

Gràfic 2. Distribució de la població amb discapacitat segon el grau d'afectació de la discapacitat. Barcelona, 2004

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de 2004 del Gabinet d'Estudis i Planificació. Departament de Benestar i Família. Generalitat de Catalunya.

Discapacitat intel·lectual, grup A: persones amb discapacitat intel·lectual lleu. Són autònomes per fer la majoria d'AV, però necessiten supervisió i ajuda per prendre certes decisions.

Discapacitat intel·lectual, grup B: persones amb grau d'afectació mitjà. Requereixen ajuda per a la majoria de les AVD i també per a altres activitats. Necessiten suport del tipus acompanyament.

Discapacitat intel·lectual, grup C: persones amb greu discapacitat. Requereixen suport constant per a les AVD i per a altres activitats. Necessiten una tutela permanent i ajuda personal constant.

Discapacitat visual, persones amb resta visual: persones amb una greu discapacitat visual. Conserven, però, una resta visual que els permet desplaçar-se sense bastó o gos guia gràcies a ajuts tècnics visuals. Són autònomes i no necessiten ajuda per a les AVD.

Discapacitat visual, ceguesa total: discapacitat visual total, necessiten ajuts tècnics per millorar la seva qualitat de vida i també necessiten suport puntual, sobretot pel que fa a desplaçaments o per fer certes AVD.

Discapacitat auditiva,⁴ llenguatge oral: persones amb hipoacúsia de diferents graus que opten per comunicar-se mitjançant el llenguatge oral, amb el suport d'ajuts tècnics i/o la lectura

4. Les persones amb discapacitat auditiva s'han classificat a partir de la llengua principal que escullen per comunicar-se, que implica un tipus de suport diferent i, per tant, també un cost diferent.

labial. Són autònomes, però necessiten ajuda especialitzada (logopeda, transcripció, etc.).

Discapacitat auditiva, llenguatge de signes: persones amb hipoacúsia de diferents graus que opten per comunicar-se mitjançant el llenguatge de signes. Són autònomes, però requereixen ajuts tècnics i suport facilitat per especialistes com ara traductors del llenguatge de signes, etc.

Malaltia mental, grup X: persones que segueixen un tractament que els dona estabilitat. Són autònomes per fer la majoria d'AVD i només els cal una supervisió periòdica.

Malaltia mental, grup Y: persones que, tot i seguir el tractament proposat, requereixen acompanyament. Per tant, necessiten ajuda per fer diverses AVD i control continu.

Malaltia mental, grup Z: persones amb malaltia mental amb un estat greu tot i el seguiment mèdic. Conseqüentment, necessiten suport personal continuat i suport per a les AVD.

2. Anàlisi de costos

La segona fase de l'estudi consisteix en la definició dels costos, i s'ha implementat mitjançant tres accions:

- Determinació dels elements de cost:

s'han concretat quins són els elements susceptibles de comportar un cost extra a les persones amb discapacitat.

- Exploració del cost: s'ha desglossat cada element de cost i s'ha analitzat quin dels elements que comporten un cost associat es pot aplicar a cada perfil i grau. Per tal de poder completar aquest objectiu, s'han definit lots mitjans dels elements de cost per a cada perfil.

- Càlcul del cost total mitjà: finalment, s'ha determinat el cost total mitjà anual per a cadascun dels perfils definits segons el tipus de discapacitat.

Per començar, s'han definit quatre grans grups de costos que poden

Taula 1. Resum dels costos totals anuals que comporta la discapacitat segons el tipus de discapacitat (2006)

Tipus de discapacitat	Perfils	Costos directes								
		Costos de les hores d'atenció					Béns i serveis			
		Atenció per a les AVD			Adaptar l'habitatge	Ajudes tècniques	Informàtica adaptada	Ortopèdia	Roba	
		Conside- rable	Intensa	Molt intensa						Atenció especia- litzada
Discapacitat física	Grup 1	3.876			319	733	476	163	687	440
	Grup 2		7.752		5.166	733	695	736	707	504
	Grup 3			12.920	5.166	733	1.264	1.1130	40	807
Discapacitat intel·lectual	Grup A	3.876			1.381					
	Grup B		7.752		1.381					
	Grup C			12.920	1.381					642
Discapacitat visual	Parcial					120	550	615		642
	Total	3.876				120	2.920	1.160		642
Discapacitat auditiva	L. oral				4.800	199	274		533	
	L. de signes				4.800	199	274			
Malaltia mental	Grup X	3.876								
	Grup Y		7.752							
	Grup Z			12.920						642

En euros.

suposar un greuge econòmic: costos d'atenció personal, costos addicionals per a la vida diària, costos d'oportunitat dels individus i costos d'oportunitat de les famílies o l'entorn de suport. A més, s'ha desglossat cada element de cost i s'ha analitzat quin dels elements que comporten un cost associat s'aplica a cada perfil i en quin grau. A la figura 2 es descriuen de manera breu els costos, que es resumeixen a la taula 1.

2.1 Costos d'atenció personal

Els costos d'atenció personal faciliten a les persones amb discapacitat viure dignament i amb qualitat, eviten que

Figura 2. Costos analitzats corresponents a la situació de les persones amb discapacitat

AVD: activitats de la vida diària.

Costos addicionals vinculats a la discapacitat									Costos indirectes			Cost total mitjà
Higiene i cura	Energia	Oci	Tele-assistència	Desplaçaments			Suport formatiu	Costos d'oportunitat		Costos de la família		
				Transport adaptat	Cost d'acompanyament	Temps extra		Manteniment	Dona		Home	
557	630	719	198	2.648		3.246	1.381	8.557	3.433		22.069	
563	630	719	432	3.374	8.072	3.246	1.381	8.557	3.433		40.705	
576	630	1.490	432	4.245	8.072	3.246	1.381	8.557	3.433	3.734	51.844	
	630	921	198				1.381	8.557	3.433		14.382	
	630	921	432		8.072	3.246	1.381	8.557	3.433		29.810	
500	630	921	432		8.072	3.246	1.381	8.557	3.433	3.734	39.853	
	630	921	198				1.381	8.557	3.433		11.052	
	630	921	198		8.072		1.381	8.557	3.433		25.914	
	630	713	198				1.381	8.557	3.433		14.724	
	630	713	198				1.381	8.557	3.433		14.190	
	630	921	198				1.381	8.557	3.433		13.001	
	630	921	432		8.072		1.381	8.557	3.433		25.183	
500	630	921	432		8.072		1.381	8.557	3.433	3.734	35.226	

empitjori la situació de la persona o ajuden a millorar-ne l'estat actual. Aquests costos es divideixen en dos tipus bàsics:

Costos d'atenció per a les activitats de la vida diària (AVD):⁵ són els serveis que presten professionals de l'àmbit de la formació professional, que principalment fan tasques de la llar, serveis personals, relacions amb l'entorn o desenvolupament d'ajudes complementàries.⁶ El cost s'ha determinat multiplicant el nombre d'hores d'atenció personal pel preu/hora fixat per a les AVD.

a) Estimació de les hores de suport: el nombre d'hores de suport que necessita cada perfil s'ha determinat a partir de la classificació alemanya.⁷ Es defineixen tres graus de suport, en funció de la freqüència i el temps d'atenció: suport considerable (1.30 h de suport al dia), suport intens (3 hores al dia) i suport molt intens (5 hores).

b) Estimació del preu/hora: el preu/hora per als "treballadors de Serveis Personals" segons l'INE a la província de Barcelona⁸ és de 7,18 €/h.

c) Càlcul final del cost: s'ha assignat cada perfil a una categoria diferent de l'escala alemanya i s'han obtingut els costos de cada perfil.

Costos d'atenció especialitzada: es tracta d'hores de logopèdia, fisioteràpia o de cures d'infermeria, entre d'altres, per a les quals s'ha fixat un preu/hora mitjà de 26,56 €. ⁹ D'altra banda, la traducció de llengua de signes i de transcripció suposa una despesa més

important; el cost per hora¹⁰ és de 40 €. Els costos corresponents a cada perfil es resumeixen a la taula 1.

2.2 Costos addicionals per a la vida diària

Els costos addicionals units a la discapacitat són els relatius als elements bàsics que permeten que la persona amb discapacitat es desenvolupi amb una qualitat de vida equivalent a la de la resta de la població. Ha calgut fer aproximacions als costos, atesa la manca de valors objectius. Aquests costos s'han agrupat en quatre blocs:

Habitatge: els costos variaran en funció de si l'habitatge ja tenia prèviament un disseny accessible. Les adaptacions a l'habitatge s'entenen com una inversió i són amortitzables durant un espai temporal.

Béns i serveis: s'ha considerat quins elements s'apliquen a cada perfil i s'ha aplicat l'amortització corresponent per a cada cas. Els béns i els serveis s'han agrupat en els blocs següents:

a) Ajudes tècniques: inclou conceptes diferents, en funció de les necessitats de cada col·lectiu (mobilitat, higiene, bastons, gossos guia, dispositius de text, avisadors...).

b) Informàtica adaptada: inclou els elements que faciliten l'ús d'aparells informàtics (adaptacions de maquinari i de programari).

c) Material ortopèdic: hi ha una despesa en ortopèdia que no és assumida per la Seguretat Social i que afecta

les persones amb discapacitat física i auditiva.

d) Roba. Aquesta partida afecta els col·lectius que, o bé necessiten roba feta a mida, o bé en necessiten més quantitat a causa de possibles incontinències o esquinçades per culpa de l'ortopèdia.

e) Higiene i cura personal: es refereix principalment a productes per a la incontinència.

f) Energia: la despesa extra en energia es deu al fet d'estar més hores a casa, a un major ús d'aparells electrònics i a la càrrega de bateries (cadires de rodes elèctriques o dels audiòfons, per exemple).

5. Servicio de Ayuda a Domicilio (1999). Departamento de Acción Social. Diputación Foral de Bizkaia. *Evolución y extensión del Servicio de Ayuda a Domicilio en España* (1998). IMSERSO.

6. Principals tasques: ajuda per aixecar-se del llit; incorporar-se de la cadira; vestir-se i desvestir-se; menjar i per a la higiene personal; companyia, conversa i comunicació; neteja de la llar; fer el llit, fer el menjar; compres elementals d'articles bàsics per al consum diari; gestions elementals; rentar la roba; ajudar a pujar o baixar escales de la llar; repassar i cosir la roba d'ús personal; ajudar en petites coses de bricolatge; control i seguiment de la medicació senzilla.

7. Pflegeversicherung Soziale (Llei de l'assegurança de les cures). Llei de la República Federal Alemanya de 26 de maig de 1994.

8. INE. Variació de l'IPC de l'any 2002 al 2005.

9. Basat en el preu/hora de les «professions associades a una titulació de 1r cicle universitari i semblants» determinat per l'INE per a la província de Barcelona (INE. *Encuesta de estructura salarial 2002*), i en la mitjana dels preus de diferents col·legis de professionals (infermeria, psicologia, fisioteràpia i logopèdia).

10. Font: IMD i ACAPPS, tot i que la tarifa és variable en funció de l'hora de del servei, el conveni, etc.

g) Oci: la necessitat d'allotjament adaptat, de dur acompanyant o de comprar materials adaptats suposen un cost extra.

h) Teleassistència: aquest servei proporciona atenció les 24 h del dia en cas d'urgència i hi ha dues modalitats de servei (bàsic i ampliat).

Desplaçaments: les persones amb discapacitat han d'afrontar costos extremes en la seva mobilitat, entesa com la suma de desplaçaments per accedir als llocs de treball, béns i serveis necessaris i d'altres. S'han de considerar tres tipus de despeses:

a) Despeses associades a l'adaptació del vehicle particular, tant si l'usuari és conductor com si és passatger.

b) Cost associat a la necessitat d'acompanyant en els desplaçaments, calculat a partir del temps mitjà dels desplaçaments i el cost/hora d'un acompanyant, suposant una mitjana de 7 desplaçaments al dia. Els costos anuals en aquest concepte són de 8.072 € per a tots els grups que necessiten acompanyant.

c) Temps extra que necessiten les persones amb discapacitat per desplaçar-se. S'ha fet una aproximació amb el supòsit d'una necessitat de temps extra per als desplaçaments del 25% (27.125 minuts anuals, amb un cost anual de 3.246 €).

Suport formatiu i de manteniment: les despeses extra d'aquest concepte engloben diferents elements en funció de l'edat, el tipus de discapacitat i el grau d'afectació: per exemple,

el suport als infants i joves menors de 18 anys (reforç o activitats extraescolars), o altres tipus de suport com els cursos d'adaptació en cas de discapacitat sobrevinguda.

2.3 Costos d'oportunitat dels individus

Els principals costos d'oportunitat de les persones amb discapacitat depenen de les taxes d'analfabetisme, de població inactiva i d'atur, i poden estar agreujats per altres variables, com el sexe o l'edat. Es tracta de factors econòmicament difícils de calcular, malgrat que tenen un impacte directe sobre el salari mitjà, element seleccionat per mesurar els costos d'oportunitat dels individus.

Taxes d'analfabetisme. La taxa d'analfabetisme per a la població amb discapacitat (25,78%) és tres vegades superior a la taxa de la població general de la província de Barcelona i és lleugerament més alta en el cas de les dones. A més, el percentatge de persones amb discapacitat amb educació superior és només del 5%.

Taxes de població inactiva. El percentatge de població activa de les persones amb discapacitat és només d'un 37% i d'aquest percentatge, només el 75% treballa (un percentatge 20 punts menor que en el conjunt de la població).¹¹

Taxes d'atur. La taxa d'atur de les persones amb discapacitat és del 25,26% (mentre que la mitjana de la província de Barcelona és del 6,62%). Per sexes, s'observa que els homes

tenen una taxa del 21,15% i les dones superen el 30%.

Lloc de treball i contractació. El 62% del total de persones amb discapacitat que treballen (el 56% en el cas de les dones), cobren un sou estàndard, mentre que el 38% treballen en centres especials de treball, on els sous són similars al salari mínim interprofessional.

Salari mitjà. En comparar el sou mitjà de Catalunya amb el sou mitjà de les persones amb discapacitat, s'obté que les persones amb discapacitat cobren un 74,08% del sou mitjà a Catalunya. En el cas de les dones, aquest percentatge es redueix al 58,72% (8.556,56 € anuals menys), mentre que en el cas dels homes és del 83,44%.

2.4 Costos d'oportunitat dels familiars i l'entorn de suport

Aquests costos depenen de l'autonomia de la persona amb discapacitat, i es deuen al fet que moltes de les hores d'assistència les facilita la família d'una manera informal. Aquest temps, xifrat en 10 hores setmanals,¹² representa un cost d'oportunitat de les famílies

11. Elaboració a partir d'IDESCAT, Nivell d'instrucció 2001 i de l'Estadística de discapacitats i deficiències, 1999. Ampliació de resultats l'Enquesta de discapacitats, deficiències i estat de salut a Catalunya.

12. Diferència entre el màxim d'hores de la classificació alemanya (35 hores setmanals) i el màxim d'hores rebudes de mitjana per als grups més greus de cada tipus de discapacitat (45 hores setmanals segons el *Libro Blanco: Atención a las personas en situación de dependencia en España*. Secretaría de Estado de Servicios Sociales, Familias y Discapacidad. IMSERSO, 2004.

de 3.733,60 € anuals a un preu de 7,18 €/hora.

A part, les persones que adopten el paper de cuidadors informals de persones amb discapacitat poden tenir efectes negatius que són difícils de mesurar (figura 3).

2.5 Resum final dels costos

Finalment, agrupant tots els costos considerats s'obté el sobrecost econòmic que comporta la discapacitat en relació amb els ítems analitzats. El cost total varia en funció de la tipologia de la discapacitat, dels perfils i del sexe, com s'observa a la taula 1.

2.6 Costos de les pluridiscapacitats

Les persones amb pluridiscapacitat han de fer front a costos extres a causa de la seva situació. Tot i que es produeix un augment dels costos, seria un error sumar directament els costos que suposen dues discapacitats, perquè es podria estar repetint un mateix concepte que no necessàriament requeriria utilitzar-se en més proporció. Per exemple, les hores d'atenció per a activitats de la vida diària AVD (higiene corporal, alimentació, mobilitat...) no s'incrementen en cas de pluridiscapacitat. Tanmateix, en el cas de la sordoceguesa, la pluridiscapacitat sí que suposa unes necessitats extra, ja que és necessari considerar la necessitat d'hores d'atenció per a les AVD que no existeixen en l'anàlisi separada de les discapacitats. En aquest estudi només s'ha volgut fer una aproximació als

Figura 3. Efectes negatius per als cuidadors informals de persones amb discapacitat

Àmbits	Conseqüències
1. Laboral	<ul style="list-style-type: none"> • El 26% no poden plantejar-se treballar. • L' 11,5% han hagut de deixar la feina. • El 12,4% estan obligats/des a reduir la jornada de treball.
2. Benestar	<ul style="list-style-type: none"> • El 51,2% es troben cansades. • El 31,2% es troben deprimides.
3. Vida afectiva i relacional	<ul style="list-style-type: none"> • El 64,1% han reduït el temps d'oci. • El 48,4% no fan vacances.

Font: Libro blanco: Atención a las personas en situación de dependencia en España. Secretaría de Estado de Servicios Sociales, Familias y Discapacidad. IMSERSO, 2004.

costos de la pluridiscapacitat, considerant les combinacions que es detallen a la taula 2.

3. Anàlisi de les prestacions i ajudes

En aquesta fase es quantifiquen les prestacions, les ajudes i les deduccions possibles a les quals poden optar les persones amb discapacitat. Per tal de poder conèixer el greuge econòmic real, cal deduir aquestes prestacions del cost determinat prèviament.

Per començar, s'han considerat les prestacions de dret, i de l'altra, les prestacions personalitzades, per a les quals ha estat necessari plantejar diferents escenaris possibles, ja que el seu valor depèn dels ingressos i d'altres característiques personals i de l'entorn individual de cadascú. Les deduccions fan referència a les minoracions¹³ de la base imposable que redueixen l'import

que cal pagar en concepte de l'IRPF, i que varien en funció dels ingressos de la persona. S'ha comparat el resultat de la declaració de l'IRPF en els dos supòsits (amb discapacitat o sense) per a uns de 15.355 € (ingressos mitjans de les persones amb discapacitat de Barcelona); el resultat és que una persona amb discapacitat (del 33% al 64%) té un estalvi mitjà de 1.228,43 € i de 1.996,20 € quan el grau de discapacitat és igual o superior al 65%.

En segon lloc, cal tenir en compte el Programa d'ajuts d'atenció social (PUA) de la Generalitat de Catalunya, que ofe-

13. Les deduccions són en concepte de: rendes exemptes, mínim personal i familiar, reducció general per rendiments del treball, reducció per discapacitat del contribuent, reducció per discapacitat de treballadors actius, reducció per despeses d'assistència, deducció per habitatge habitual.

Taula 2. Resum dels costos de les pluridiscapacitats (2006)

Tipus de discapacitat		Discapacitat física			Discapacitat intel·lectual			Discapacitat visual		Discapacitat auditiva		Discapacitat mental		
		Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup A	Grup B	Grup C	Parcial	Total	L. oral	L. de signes	Grup X	Grup Y	Grup Z
Discapacitat física	Grup 1													
	Grup 2													
	Grup 3													
Discapacitat intel·lectual	Grup A	23.651	42.288	53.225										
	Grup B	42.288	42.288	53.225										
	Grup C	44.702	46.159	53.225										
Discapacitat visual	Parcial	23.757	42.329	53.129	16.309	31.737	37.404							
	Total	34.743	45.244	54.663	27.295	34.652	44.053							
Discapacitat auditiva	L. oral	27.875	46.512	57.650	20.189	35.616	45.659	24.610	40.765					
	L. de signes	27.342	45.978	57.117	19.655	35.083	45.126	24.077	40.231					
Malaltia mental	Grup X	22.270	40.907	51.844	14.382	29.810	39.853	14.928	25.914	18.807	18.274			
	Grup Y	34.452	40.907	51.844	26.564	29.810	39.853	27.109	30.024	30.989	30.456			
	Grup Z	43.354	49.808	51.844	35.465	38.711	39.853	36.011	38.926	39.891	39.357			

En euros.

reix prestacions per a serveis i ajudes tècniques. S'han tingut en compte les ajudes PUA per a persones més grans de 16 anys, en diferents combinacions per tal d'evitar incompatibilitats i en diferents escenaris. Finalment, s'ha suposat que les persones amb discapacitat obtindrien un 20% de totes les ajudes PUA del seu perfil i la deducció resultant oscil·laria entre els 159,25 € anuals de les persones amb discapacitat auditiva i els 1.898,50 € de les persones amb discapacitat física del grup 3.

La resta d'ajuts als quals poden optar les persones amb discapacitat depenen generalment dels ingressos. A tall de resum, s'han agrupat les

diferents deduccions, prestacions i ajudes existents, aplicades al salari mitjà determinat per a les persones amb discapacitat. També s'han desglossat per als perfils utilitzats en aquest estudi (taula 3).

4. El greuge comparatiu econòmic

L'última fase ha consistit a restar les prestacions assignades a cada perfil del cost concretat prèviament per a cadascun d'aquests perfils.

Per determinar el greuge comparatiu econòmic global de les persones amb discapacitat, s'ha considerat, d'una banda, els costos i les despeses en què les persones amb discapacitat han d'incórrer per tal de dur a terme una

vida amb els estàndards habituals considerats al context d'aquest estudi. I, de l'altra, s'han considerat les prestacions, les ajudes i les deduccions que són a l'abast de les persones amb discapacitat, generalment en funció dels ingressos, que minoren aquests costos.

Cal recordar que aquest és un exercici teòric, perquè les prestacions depenen totalment de les circumstàncies de cada individu. L'objectiu no és trobar un valor absolut i inamovible, sinó un valor de referència per a la població amb discapacitat i per a cadascun dels perfils definits, que es pugui aplicar a la fórmula de càlcul creada. Així, posant en joc totes aquestes variables, l'índex per mesurar el greuge comparatiu eco-

Taula 3. Agrupació de prestacions econòmiques segons el tipus de discapacitat (assignació del 20% de les ajudes del PUA)

Tipus de discapacitat	Perfils	Deduccions a la base imposable	Ajudes del PUA	Altres ajudes	Total
Discapacitat física	Grup 1	1.228,43	1.247,70	1.764,31	4.240,44
	Grup 2	1.228,43	1.822,84	1.764,31	4.815,58
	Grup 3	1.228,43	1.898,50	1.993,61	5.120,54
Discapacitat intel·lectual	Grup A	1.228,43	1.144,71	720,00	3.093,14
	Grup B	1.228,43	1.397,13	720,00	3.345,56
	Grup C	1.228,43	1.397,13	949,30	3.574,86
Discapacitat visual	Parcial	1.228,43	352,58	0,00	1.581,01
	Total	1.228,43	427,77	229,30	1.885,50
Discapacitat auditiva	Llenguatge oral	1.228,43	191,75	115,11	1.535,29
	Llenguatge de signes	1.228,43	159,25	115,11	1.502,79
Malaltia mental	Grup X	1.228,43	885,08	0,00	2.113,51
	Grup Y	1.228,43	1.137,50	0,00	2.365,93
	Grup Z	1.228,43	1.137,50	229,30	2.595,23

En euros.
PUA: Programa d'ajuts a l'atenció social del Departament de Benestar i Família (Generalitat de Catalunya).

nòmic de la discapacitat té la fórmula de càlcul que apareix a la figura 4.

Aquesta fórmula es pot aplicar a qualsevol dels cinc grups de discapacitat per obtenir el greuge econòmic mitjà, i es pot aplicar individualment amb els valors reals de cada persona, tant pel que fa a costos com pel que fa a les prestacions. Així doncs, el greuge econòmic comparatiu de les persones amb discapacitat s'ha determinat calculant la diferència entre els costos i les prestacions rebudes, tal com es mostra a la taula 4, per a un escenari d'ingressos mitjans i una assignació del 20% de les ajudes del PUA.

Com a conclusió, s'ha calculat la mitjana ponderada segons el pes que té cada grup de persones amb discapacitat a la ciutat de Barcelona. Utilitzant

els valors mitjans per als costos directes, els costos indirectes i les prestacions a l'escenari d'ingressos mitjans, l'índex mitjà del greuge econòmic

comparatiu econòmic és el que apareix a la figura 5.

Per tant, el valor mitjà del greuge econòmic comparatiu es pot xifrar en

Figura 4. Índex del greuge comparatiu econòmic

$$\text{Índex del greuge comparatiu econòmic} = \# \text{ Costos directes} + \# \text{ Costos indirectes} - \text{Prestacions}$$

Figura 5. Índex mitjà del greuge comparatiu econòmic

$$\begin{aligned} \text{Índex del greuge comparatiu econòmic} &= \sum \text{ Costos directes mitjans} + \# \text{ Costos indirectes mitjans} - \# \text{ Prestacions a l'escenari d'ingressos mitjans} \\ 27.398 \text{ €} &= 23.918 \text{ €} + 7.091 \text{ €} - 3.611 \text{ €} \end{aligned}$$

Taula 4. Determinació del greuge econòmic que suposa la discapacitat calculat a partir dels ingressos mitjans de les persones amb discapacitat, en un escenari d'assignació del 20% de les ajudes del PUA

Tipus de discapacitat	Perfils	Cost total mitjà	Total prestacions	Greuge econòmic comparatiu
Discapacitat física	Grup 1	22.069	4.240	17.828
	Grup 2	40.705	4.816	35.890
	Grup 3	51.844	5.121	46.723
Discapacitat intel·lectual	Grup A	14.382	3.093	11.289
	Grup B	29.810	3.346	26.464
	Grup C	39.853	3.575	36.278
Discapacitat visual	Parcial	11.052	1.581	9.471
	Total	25.914	1.886	24.029
Discapacitat auditiva	Llenguatge oral	14.724	1.535	13.188
	Llenguatge de signes	14.190	1.503	12.687
Malaltia mental	Grup X	13.001	2.114	10.887
	Grup Y	25.183	2.366	22.817
	Grup Z	35.226	2.595	32.631

En euros.

PUA: Programa d'ajuts a l'atenció social del Departament de Benestar i Família (Generalitat de Catalunya).

27.398 €, que és el sobrecost mitjà que han suportat les persones amb discapacitat a la ciutat de Barcelona. Aquest sobre esforç econòmic, que canvia en funció del tipus de discapacitat i el grau i que s'eleva en el cas de les dones, situa les persones amb discapacitat en una situació de greuge econòmic

comparatiu envers la població sense discapacitat a la ciutat de Barcelona.

La concreció del greuge econòmic a què han de fer front les persones amb discapacitat, sens dubte ha d'incentivar els diferents agents polítics a l'enfortiment de les polítiques d'igualtat. El coneixement dels factors que ocasionen

el greuge, així com la precisió de les dimensions que assoleix, són una eina que cal considerar per tal d'introduir correccions o altres elements innovadors en aquest tipus de polítiques dirigides a garantir el respecte a les diferències i la igualtat de condicions.

